

www.ketab.ir

وحی و نبوت

سرشناسه: جوادی آملی، عبدالله، ۱۳۱۲-

عنوان و پدیدآور: وحی و نبوت / مولف: جوادی آملی؛ تحقیق و تنظیم: مرتضی واعظ جوادی

مشخصات نشر: قم: اسراء، ۱۳۸۸.

شابک: ۲-۳۱-۸۷۳۹-۹۶۴-۹۷۸

یادداشت: پشت جلد به انگلیسی:

REVELATION AND PROPHETHOOD

یادداشت: فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

یادداشت: کتابنامه کتاب فوق ترجمه فارسی کتاب الوحی و نبوت می باشد.

موضوع: نبوت.

موضوع: وحی و الهام.

شناسه افزوده: جوادی آملی، مرتضی ۱۳۳۷- مترجم.

رده بندی کنگره: ۳۲۲۱۳۸۸/ج۹/۳/ BP ۲۲۰/

رده بندی دیویی: ۲۹۷ / ۴۳

شماره کتابخانه ملی: ۱۸۱۱۸۸۵

- کتاب:
- مؤلف: آیت الله جوادی آملی (دام غله العالی)
- تحقیق و تنظیم: حجت الاسلام والمسلمین مرتضی واعظ جوادی
- ناشر: مرکز نشر اسراء
- حروف نگاری و صفحه آرایی: مرکز نشر اسراء
- چاپخانه: مرکز چاپ و انتشارات اسراء
- نوبت چاپ: سوم
- سال نشر: پاییز ۱۳۹۴ هـ. ش
- شابک: ۲ - ۳۱ - ۸۷ - ۹۶۴ - ۹۷۸
- تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه
- قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال

همه حقوق طبع محفوظ است

آدرس: قم، بلوار ۷۵ متری عمار یاسر، نیش خیابان قدوسی، بنیاد بین المللی علوم و حیاتی اسراء

تلفن: ۳۷۷۶۵۳۵۶ - ۳۷۷۶۵۳۵۷

سامانه پیام کوتاه: ۳۰۰۰۱۱۸۲

پست الکترونیک: info@nashr.esra.com

<http://nashresra.ir>

فهرست مطالب

۹	سخن ناشر
۱۳	پیش‌گفتار
۱۵	مرحله نخست
۱۵	درباره اصل نبوت
۲۱	مرحله دوم:
۲۱	درباره نبوت انسان
۲۶	مرحله سوم:
۲۶	درباره ضرورت نبوت
۲۹	مرحله چهارم:
۲۹	علت ضرورت نبوت از ناحیه خداوند برای مردم
۳۷	مرحله پنجم:
۳۷	همگانی و همیشگی بودن نبوت
۴۱	مرحله ششم:
۴۱	بعثت و اعزام پیامبران، سنتی الهی
۴۵	مرحله هفتم:
۴۵	یکسانی سنت الهی نسبت به همه نقاط عالم
۴۸	مرحله هشتم:
۴۸	عدم فراگیری برخی از علوم بدون نبوت
۵۲	مرحله نهم:

- ۵۲ مقصد نهایی بعثت و هدف غایی رسالت
- ۵۸ مرحله دهم:
- ۵۸ هدف بعثت برای آفریدگان نه آفریدگار
- ۶۴ مرحله یازدهم:
- ۶۴ محدود بودن نبوت به حق
- ۶۹ مرحله دوازدهم:
- ۶۹ حق تنها از مباحث الهی است
- ۷۴ مرحله سیزدهم:
- ۷۴ جاودانگی نبوت و تباہی سلطنت
- ۸۰ مرحله چهاردهم:
- ۸۰ همتایی نبوت و آفرینش
- ۸۵ مرحله پانزدهم:
- ۸۵ نسبت نبوت و معرفت نفس
- ۹۳ مرحله شانزدهم:
- ۹۳ حق بودن کتاب نبوت
- ۹۸ مرحله هفدهم:
- ۹۸ میراث نبوت خیر بی پایانی است که بی نیازی از او ممکن نیست
- ۱۰۳ مرحله هجدهم:
- ۱۰۳ تشویق نبوت به تحقیق و برحذر داشتن از تقلید
- ۱۰۷ مرحله نوزدهم:
- ۱۰۷ نبوت برطرف کننده هوی و هوس
- ۱۱۱ مرحله بیستم:
- ۱۱۱ نبوت خاتم پیامبران
- ۱۲۷ مرحله بیست و یکم:

- ۱۲۷..... حق بودن همه حقایق قرآن
- ۱۳۴..... مرحله بیست و دوم:
- ۱۳۴..... وحی و اقسام آن
- ۱۴۶..... مرحله بیست و سوم:
- ۱۴۶..... عصمت پیامبر ارجمند اسلام
- ۱۵۲..... تأییدی برای معصوم بودن پیامبر اسلام ﷺ
- ۱۵۶..... مرحله بیست و چهارم:
- ۱۵۶..... قرآن، ایجاد الهی و ابلاغی محمدی ﷺ است
- ۱۶۷..... مرحله بیست و پنجم:
- ۱۶۷..... آیا رسول الله ﷺ پیرو رسول قرآن است یا قرآن پیرو او؟
- ۱۷۲..... مرحله بیست و ششم:
- ۱۷۲..... کیفیت مظهریت رسول الله ﷺ نسبت به دریافت ابلاغ وحی
- ۱۹۳..... مرحله بیست و هفتم:
- ۱۹۳..... پیروی نیروهای پیامبر ﷺ نسبت به عقل قدسی او
- ۲۰۵..... مرحله بیست و هشتم:
- ۲۰۵..... راز وصف بهشت و جهنم به آنچه اعراب می فهمند
- ۲۰۹..... مرحله بیست و نهم:
- ۲۰۹..... خضوع عقل و نقل در پیشگاه وحی
- ۲۱۴..... مرحله سی ام:
- ۲۱۴..... دانش پیامبر اکرم ﷺ و صیانت ره آورد وحی
- ۲۲۵..... مرحله سی و یکم:
- ۲۲۵..... اندکی از آنچه در قرآن درباره اخبار آسمان آمده
- ۲۴۳..... مرحله سی و دوم:
- ۲۴۳..... اندکی از آنچه در قرآن کریم درباره عملکرد شیطان یاد شده

- ۲۵۷ مرحله سسی و سوم:
- ۲۵۷ نَمی از یم وجود رسول الله اعظم ﷺ
- ۲۶۵ مرحله سسی و چهارم:
- ۲۶۵ ابطال پنداشت جاهلان
- ۲۷۳ مرحله سسی و پنجم:
- ۲۷۳ اعجاز قرآن و نزول آن
- ۲۸۷ مرحله سسی و ششم:
- ۲۸۷ نسبت مطلق به تقدیر
- ۲۹۶ نهایت مراحل:
- ۲۹۶ اشاره‌ای به چینش نظم و ارتباط مراحل
- ۲۹۹ فهرست‌ها
- ۳۰۱ فهرست آیات
- ۳۲۱ فهرست روایات
- ۳۲۳ فهرست اشعار
- ۳۲۵ فهرست اعلام
- ۳۲۷ فهرست کتب
- ۳۲۹ فهرست منابع

بسمه تعالی

سخن ناشر

یکی از عمده‌ترین ارکان دین و مؤثرترین اصول مستحکم اعتقادی اسلام همانا جریان نبوت و هدایت مستمر رسالت است حقیقتی که از یک سو جاهلان و از سوی دیگر، مفرضان، همواره با آن به ستیز برخاسته و برای براندازی آن تلاش کرده‌اند. اگرچند رسالت خلل‌ناپذیری الهی باقی و ناموس تشریح ربوبی جاری و مستمر است بر اساس این سنت خداوندی انبیا که سفیران الهی و پیام‌آوران آسمانی هستند با در دست داشتن مشعل هدایت و نشانه‌های سعادت راهنما بلکه راهبر جامعه بشری بوده و هم اکنون نیز این هدایتگری در عالم بشری به عهده عالمانی که وارثان همان انبیا هستند محقق است «العلماء ورثة الأنبياء»^۱.

یکی از جلوه‌های اصلی و باطنی رسالت حقیقت وحی است. حقیقتی که خداوند متعال با آن انبیا را مسلح به سلاح هدایت و مجهز به جهاز روشنگری و نورانیت می‌نماید، وحی خود مظاهر متعددی دارد و در بهترین جلوه‌اش به صورت قرآنی تنزل یافته همواره مورد تعدی و تجاوز فکری و

نظری عده‌ای بوده و جاهلانه و یا مغرضانه بر آن تافته‌اند عده‌ای آن را رأساً نفی کرده و عده‌ای در چگونگی آن تشکیک کرده و عده‌ای نیز بعد از آنکه مورد قبول و پذیرش واقع شد در آن تحریف روا داشته‌اند.

در روزگار ما که جهان‌بینی مادی از یک سو، دنیاگرایی از سوی دیگر، عقل‌گرایی بشری از سوی سوم و خصوصاً نفی قداست و به همه چیز رنگ مادی بخشیدن نیز از مظاهر تمدن علمی امروزی محسوب می‌شود عده‌ای با این گرایشان فکری و اعتقادی به گونه‌ای دیگر در حریم وحی تردید کرده و با ادعای پذیرش اصل وحی، به بشری بودن بشیر آن فتوا داده و در نظر دارند قرآن آسمانی و الهی را زمینی و بشری معرفی کنند. این انحراف بزرگ و اعوجاج خطرناک که برای دین و هویت اسلام تهدیدی جدی محسوب می‌شود پس از بشری کردن وحی، خطا و خطیئه در آن نظر داده و وحی را از اشتباهات عصری و مصری نبوی معصوم ندانستند و این چیزی جز پیرایگی دین و آلودگی جهل و خطا در حریم دین نخواهد بود. گرچه این مدل تفکر در جهان علم و اندیشه سابقه طولانی دارد و از دوره رنسانس متولد شده اما در این دوره حساس تاریخی این تفکر افراطی و بعضاً الحادی تولدی نو یافته و اگر در گذشته در برابر مسیحیت کلیسایی قد علم کرده بود اکنون در مواجهه با اسلام قرار گرفته است بدیهی است گرچه دین محمدی و آیین آسمانی او بسی استوار و بسیار پایدار است لیکن سخنان سست و دعاوی بی‌برهان برای افرادی که مبنای مستحکم علمی در

خود ایجاد نکرده و از مغزای عبارات زیبا و ظواهر فریبنده کلمات آگاهی چندانی ندارند طبعاً متأثر شده و وادادگی معرفتی و اعتقادی اتفاق می‌افتد. کتاب شریف الوحی و النبوه که به قلم حضرت استاد علامه آیت الله جوادی آملی (دام‌ظله) نگارش شده و به عنوان مقدمه موسوعه کلمات الرسول الاعظم ﷺ فراهم آمده ضمن تبیین مبانی نبوت و رسالت و نیز جایگاه نبی و یا رسول بر رفاه حقیقت وحی را واکاوی نموده و جستارگری ویژه به عمل آورد تا ضمن روشن شدن مواضع عامه وحی حقیقت کامل تر آن که قرآن کریم است در تمامی مراحل قوس نزول از منطقه علی حکیم تا قلمرو عربی مبین توضیح داده شود و به نبرهات و پرسشهای تازه به میدان آمده پاسخ شایسته داده و با دو قوه عقل و تقابل نزاع و اختلاف در فهم درست پایان دهد.

از آنجا که این کتاب ارزشمند به زبان عربی نگاشته شده و تنها مخاطبان عرب‌زبان می‌توانستند از آن بهره گیرند ترجمه این کتاب توسط حجت الاسلام والمسلمین مرتضی جوادی تحت اشراف و تصحیح کامل استاد معظم و مؤلف معزز انجام پذیرفته تا پارسی‌زبانان نیز امکان استفاده از آن را داشته باشند. همین‌جا از ویراستار محترم جناب حجت الاسلام محمد نقویان سپاس خود را اظهار می‌نماید.

مطالعه و تحقیق پیرامون این کتاب انیق که تازه‌ترین و عمیق‌ترین درک فلسفی، عرفانی و قرآنی از حقیقت وحی و خصوصاً قرآن مجید است را به

اساتید و نخبگان حوزه علوم انسانی دینی در حوزه و دانشگاه توصیه کرده تا ضمن فهم راستین و استوار و ایمان صحیح و پایدار، شبهات و اشکالاتی که بر مبنای اعوجاج فکری و انحراف ذهنی رخ می‌دهد و زمینه لغزش معرفتی و سستی عقیدتی را به همراه دارد، برطرف گردد.

نشر اسراء در ارتباط با این اثر عمیق که در حوزه معرفت دینی تدوین شده به خود می‌بالد و با افتخار به محضر عالمان و وارستگان تقدیم می‌دارد.

www.ketab.ir

پیش گفتار

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وِإِيَّاهُ نَسْتَعِينُ

حمد و ثنا شایسته پروردگاری است که برای خلق و آفریده‌های خود در پرتو آفرینش و خلقت خرد جل و ظهور کرد.

تَحِيَّتِ و سلام بر همه پیام‌آوران و سفیران الهی به ویژه حضرت خاتم الانبیاء محمد بن عبدالله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و بر خاندان عترت رسول الله، کسانی که خداوند متعال - به اراده تکوینی خود - آلودگی و پلشتی را از آنان دور داشته و با پاکی ویژه‌ای آنان را پاکیزه نمود، به ویژه خاتم اوصیا حضرت مهدی (عج) موجود موعود، به امید اینکه خداوند تسریع تعجل در فرج آن حضرت نماید.

به این خاندان پاک ولایت می‌ورزیم و از دشمنان و ستیزه‌جویان آنان دوری جسته و به خدا پناه می‌بریم.

پس از حمد و ثنای الهی و درود بر رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و اهل بیت پاک او، بنده محتاج به پروردگار کریم و بخشنده، عبدالله جوادی طبری آملی این چنین می‌گوید: آنچه در پیش رو دارید تحقیقی است کوتاه درباره نبوت

حضرت سیدالانبیاء صلی الله علیه و آله، تا مقدمه و پیش گفتاری باشد بر موسوعه کلمات الرسول الاعظم صلی الله علیه و آله که این موسوعه را گروهی از اهل علم و تحقیق، که خداوند متعال پاداش آنان را در دنیا و آخرت دو چندان گرداند، گردآوری و تنظیم کرده‌اند. امید است خداوند متعال این اثر گرانسنگ را به نیکویی بپذیرد. ثواب و پاداش آن را به محضر رسول الله صلی الله علیه و آله که صاحب مقام ﴿ثُمَّ دَنَا فَدَدَلٌ﴾^۱ ﴿فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى﴾^۲ است، اهدا نماید.

مطالب این پیش گفتار در صله‌ها^۳ و حلقه‌های مرتبط به هم تنظیم شده است.

۱. سوره نجم، آیه ۸.

۲. همان، آیه ۹.

۳. استاد می‌فرمایند: در کتاب‌های عرفانی چون رویکرد مباحث، سلوکی و به صورت سیر الی الله است، برای پیوند مباحث نسبت به یکدیگر از کلمه (فصل) استفاده نمی‌کنند، بلکه بیشتر از کلمه (وصل) استفاده می‌شود و چون این کتاب نیز با رویکرد قرآنی و عرفانی تنظیم شده، از واژه (صله) که از (وصل) گرفته شده بهره برده شد. در ترجمه نیز مناسب دیده شد کلمه (مرحله) به جای کلمه (صله) به کار برده شود؛ زیرا رحلت و سیر پیوندی نزدیک به هم دارند.